

www.uoc.edu/digithum

«L'amor de lluny», de Jaufré Rudel, i l'amor distant als xats; una aproximació metafòrica

Pau Gerez Alum

Consultor de Literatures romàniques medievals de la UOC
pgerez@uoc.edu

Data de presentació: gener del 2006

Data de publicació: maig del 2006

CITACIÓ RECOMANADA

Gerez, Pau (2006). «"L'amor de lluny", de Jaufré Rudel, i l'amor distant als xats; una aproximació metafòrica». *Digithum* [article en línia]. Núm. 8. UOC. [Data de consulta: dd/mm/aa].
<<http://www.uoc.edu/digithum/8/dt/cat/gerez.pdf>>
ISSN 1575-2275

Resum

Al llarg de la història de la literatura, l'amor cap a una persona desconeguda i distant en l'espai ha tingut un rendiment espectacular. Un dels autors emblemàtics que va tractar aquest enamorament a cegues va ser el trobador Jaufré Rudel; fins al punt que el podem considerar un paradigma literari. En analitzar la seva obra i la seva repercussió, hom no pot defugir la comparació amb el tipus de relacions amoroses que es poden establir als xats, que tenen el desconeixement de l'interlocutor com a base comuna. A més de la incògnita, lligada a un alt component d'idealització, pensem que hi ha altres vincles de comparació en clau metafòrica, com ara la distància, la identitat dels participants i l'especificitat del codi. Apuntarem aquí algunes idees amb la finalitat d'esperonar a fer ulteriors anàlisis en aquest sentit.

Paraules clau

trobador, xat, relacions personals, Jaufré Rudel

Abstract

Love for an unknown person in a distant location has featured spectacularly throughout the history of literature. One of the emblematic authors who dealt with falling in love in such a blind fashion was the troubadour Jaufré Rudel, to the extent that he may be considered to be a literary paradigm. When analysing his work and its repercussions, it is impossible to escape a comparison with the type of amorous relationships that can be established via chat, the common denominator of which is that the interlocutor is unknown. In addition to the mystery, related to a high component of idealisation, we believe that there are other comparative links from a metaphorical perspective, such as distance, the identity of the participants and the specific nature of the code used. In this article, we will set out some ideas with a view to stimulating further analyses in that respect.

Keywords

troubadour, chat, personal relationships, Jaufré Rudel

1. Introducció: Jaufré Rudel com a model de l'enamorament a distància

Jaufres Rudels de Blaia si fo mout gentils hom, princes de Blaia. Et enamoret se de la comtessa de Tripol, ses vezer, per lo ben qu'el n'auzi dire als pelerins que venguen d'Antiocha. E fez de leis mans vers ab bons sons, ab paubres motz. E per voluntat de leis vezer, el se croset e se mes en mar, e pres lo malautia en la nau, e fo condug a Tripol, en un alberc, per mort. E fo fait saber a la comtessa et ella venc ad el, al son leit, e pres lo antre sos bratz. E saup qu'ella era la comtessa, e mantenent recobret l'auzir e-l flairar, e lauzet Dieu, que l'avía la vida sostenguda tro qu'el l'agues vista; et enaissi el mori entre sos bratz. Et ella lo fez a gran honor sepellir en la maison del Temple; e pois, en aquel dia, ella se rendet morga, per la dolor qu'ella n'ac de la mort de lui.

«Jaufré Rudel de Blaia fou un home molt gentil, príncep de Blaia. I s'enamorà de la comtessa de Trípoli, sense veure-la, per tot el bé que en sentí dir als pelegrins vinguts d'Antioquia. I va fer sobre ella moltes cançons, amb belles melodies i paraules simples. I per voluntat de veure-la, va fer-se croat, i va embarcar i una malaltia el prengué en la nau, i el portaren a Trípoli, a un hostal, com mort. I ho van fer saber a la comtessa i ella anà cap al seu costat, al seu llit, i el prengué entre els seus braços. I ell va saber que era la comtessa i va recuperar l'oïda i la respiració, i va lloar Déu perquè li havia conservat la vida fins a haver-la vista; i així morí entre els seus braços. I ella el féu enterrar amb gran honor a la casa del Temple; i després, aquell mateix dia, es va fer monja, pel dolor que tingué per la mort d'ell.»¹

Aquesta és la *Vida* de Jaufré Rudel,² trobador noble de mitjan segle XII que narra un amor impossible en quant llunyà, hiperbòlic en quant d'oïdes i fatídic en quant finit en el moment d'acomplir-se. Un amor que ha esdevingut clàssic, cristal·litzat en el qualificatiu «de lluny» (*de lohn*, en l'original).

Pot ser que aquesta *Vida* tingui una base biogràfica real; de fet, el personatge ho és i sembla que va ser a Trípoli. Diversos estudis han anat encarats a determinar, fins i tot, el nom de l'estimada (Melisenda, Odierna, Elionor d'Aquitània...),³ mentre

que d'altres han posat en dubte aquesta base històrica, com Gaston Paris o Constanzo di Girolamo. Però, al marge de si els fets van succeir o no tal com els narra la *Vida*, o si el trobador «dilua els trets personals de la seva vivència en les emocions interiors d'un jo abstracte i líric» (Jauss, 1986), o bé si cal llegir els versos rudelians en clau mística (Spitzer, 1944; Chiarini, 1985; Cirlot, 1996),⁴ aquesta història s'incardina a una cadena tòpica de la qual formen part baules com Homer, Qohelet, Virgili, Giacomo Leopardi, Sant Agustí, Ovidi (les *Heroides*), Guilhem de Nivers (que s'enamorà de Flamenca sense haver-la vist mai), Ibn Hazm de Còrdova (a *El collar de la coloma*),⁵ Amanieu Sescars, Petrarca, Andreu Febrer, Rimbaud, Uhland, Heine, Carducci, Rostand... Fins i tot la comtessa del *Tirant* fa una valoració de l'amor de lluny: «Car amor de lluny e fum d'estopa tot és u» (cap. IV). Cadascuna d'aquestes baules aporta una dimensió nova a la cadena, mantenint com a vector principal un «amor llunyà». L'agost del 2000, al festival de Salzburg, Kaija Saariaho estrena la seva òpera *L'amour de loin*, amb llibret d'Amin Maalouf, i el 2001, Columna edita *L'amor de lluny*, d'Antoni Dalmau, mostres de la vigència actual del tòpic. L'obra finalista del Premi Planeta del 1999, *El amor en los tiempos del xat*, en la qual els autors José Luis Palma i Roca Infantes retraten la seva pròpia experiència amorosa en aquest mitjà, podria ben bé ser l'altra riba de la nostra comparació.

Però no pretenem aquí fer un assaig de crítica literària o de literatura comparada amb cap de les obres suara esmentades, sinó que ens proposem analitzar succintament sis aspectes de l'obra rudeliana que ens permeten establir lligams entre la seva relació amorosa i les relacions amoroses que es produeixen en l'àmbit del xat, veient-hi una perpetuació en el temps d'uns sentiments que romanen en els nous mitjans i s'hi adapten.

2. L'adulteritat de la relació trobadoresca; l'assumpció d'aquesta possibilitat en el xat

La primera semblança té a veure amb la qualitat adúltera de la relació. L'amor trobadoresc era un amor adúlter. La dama

1. Traducció d'Eduard Vilella (Cirlot, 1996, pàg. 76-77). La versió en provençal és, però, de Riquer (1983, pàg. 154), el qual la treu de Boutière-Schutz-Cluzel. La resta de traduccions són nostres, tenint en compte la versió castellana de Riquer.

2. Martí de Riquer (1983, pàg. 26): Les *Vides* eren «textos en prosa que narran esquemáticamente sus biografías [...]. Pero lo que interesa más [...] es su valor como documento histórico, problema debatidísimo por los provenzalistas, pues van del extremo de negarles todo valor y considerarlas una sarta de fantasías hasta el de otorgarles la autoridad de documento».

3. Martí de Riquer (1983), i també V. Cirlot (1996, pàg. 18).

4. Nosaltres estem completament d'acord amb la interpretació que fa de les poesies de Jaufré Rudel la professora Victòria Cirlot. Malgrat tot, la nostra anàlisi no se centra només en les sis poesies de Rudel en quant «totalitat» (Cirlot, 1996, pàg. 17), sinó en tot el cançoner, incloent-hi la *Vida*, i el mite que va generar *a posteriori*. Pensem que la lectura de la *Vida* i les cançons de Jaufré Rudel en el sentit d'una *biographic approach*, que confon —en paraules seves— el pla literal amb el simbòlic, és la que ha donat més saba «a la idea i la vivència de l'amor en el nostre món» (pàg. 12); l'anònim redactor de la *Vida*, d'aquesta mena de «roman en miniatura» (pàg. 31), va fixar, amb el seu afegit, una lectura determinada dels versos rudelians que és la que nosaltres utilitzarem, de manera equivocada, esbiaixada, com els romàntics, però conscient.

5. Informació extreta dels comentaris de Martí de Riquer (1983) a la poesia de Rudel.

havia estat casada per un pacte familiar amb un component econòmic o polític i, ara, davant els requeriments amorosos del poeta, podia mostrar un afecte vertader, paradoxalment, de «major contingut espiritual» (Riquer, 1983). El trobador dedica les seves composicions a una dona casada, és a dir, que té personalitat jurídica, que és senyora (*domina*). Evidentment que la relació amorosa a Internet no és intrínsecament adúltera, tot i que una part important dels contactes amorosos als xats entre persones adultes correspon a persones casades.⁶ Aquell que busca l'experiència amorosa en el xat assumeix que l'altre pot estar casat o tenir una altra relació en la vida real i malgrat això estableix el vincle amorós. Els símbols visuals culturals d'aparellament (l'anell, per exemple) en aquest cas desapareixen, atès que aquests àmbits de comunicació es donen en «contextos on manquen la major part dels signes d'identificació social» (Núñez, 2001); en el cas de les converses asincròniques –basades en el correu electrònic, per exemple–, hom permet amagar la rutina o els rituals horaris d'una família, però malgrat tot, o potser gràcies al coneixement d'aquesta situació, la relació continua, com Jaufré:

*Luenh es lo castells e la tors
on elha jay e sos maritz⁷*

«Lluny és el castell i la torre
on ella viu i el seu marit»

3. L'honestedat de l'amor trobadoresc i l'honestedat en l'espai ficcional

L'existència d'un espòs no incomoda l'amant, perquè considera aquesta relació honesta:⁸

*Ben sai c'anc de lei no-m jauzi
ni ja de mi no-s jauzira,
ni per son amic no-m tenra
ni coven no-m fara de si⁹*

«Sé bé que mai no he fruit d'ella
i que no fruità de mi
ni em tindrà per amic seu
i no em prometrà res d'ella»

L'honestedat rudeliana és reforçada per la translació del pacte vassallàtic al pacte amorós, segons la qual l'estimat jura companyia, fidelitat i ajuda a la seva dama en canvi de la seva atenció, de la mateixa manera que en el procés d'aprofundiment de la relació interpersonal al xat hi ha una «preocupació pel benestar de l'altre caracteritzada per presentar manifestacions de companyia, confiança i ajuda entre els subjectes» (Roco, 2001).

4. La idealització de l'altre

Una altra metàfora rau, precisament, en la idealització platònica (Bescós, 2002) d'aquest amor que morirà, com Jaufré a la platja de Trípoli, en el moment de perdre's la virtualitat, d'efectuar-se el contacte, d'esdevenir real, de sortir de la caverna platònica:

*Nuils hom no-s meravill de mi
s'ieu am so que ja no-veira¹⁰*

«Que ningú no es meravelli de mi
si estimo allò que mai no em veurà»¹¹

[...]

*e lauzet Dieu, que l'avía la vida sostenguda tro qu'el l'agues vista;
et enaissi el mori entre sos bratz*

«i va lloar Déu perquè li havia conservat la vida fins a haver-la vista; i així morí entre els seus braços»¹²

Quina manera millor hi ha d'idealitzar si no és per mitjà del xat, on hom dibuixa la seva pròpia imatge mental d'algú?, es pregunta B.G. Chenault. Una mort que pot tenir una lectura en clau de desengany, quan s'han recuperat tots els elements contextuais de l'interlocutor (J.S. Donath, 1999).

6. Associació per a l'Estudi dels Mitjans de Comunicació (<http://www.aimc.es/>). L'altre gran grup el formen els adolescents. La diferència entre ambdós sectors d'usuaris rau en la repetició del contacte –l'adult tendeix a mantenir la relació més temps– i el to del missatge –d'un contingut més explícitament sexual en el jovent. Aquests factors han estat estudiats per Area (1998), Chidley (1994) i Smolowe (1995), i des d'aleshores hom pot suposar que, amb el creixement de la població avesada a l'ús de les TIC i l'abaratiment de l'equip necessari, aquest grup ha augmentat de manera important.

7. Versos 17 i 18 de *Pro ai del chan essenhadors*, de Jaufré Rudel.

8. «Lo que llamamos amor virtual, no puede ser más que amor platónico, en tanto que honesto por la imposibilidad de ser culminado» (Bescós, 2002). Aquesta autora argumenta que malgrat que la relació al xat pot desembocar en una trobada presencial, el tipus de relació és substancialment diferent.

9. Versos 24 a 28 de *No sap cantar qui so non di*, Jaufré Rudel.

10. Versos 7 i 8 de *No sap cantar qui so non di*, Jaufré Rudel.

11. Ja Guilhem de Peitieu, en el seu famós *Farai un vers de dreit nien*, canta a una amiga que no coneix: «Amigu'ai, non sai qui s'es», vers 25.

12. *Vida* de Jaufré Rudel.

5. La distància física

La quarta metàfora té a veure amb la distància geogràfica, que dona nom al mite comentat. El màxim interès de la relació virtual és, precisament, la llunyania. L'interlocutor del xat és lluny en aquest espai ficcional, tant se val que en el real sigui el nostre company de despatx, potser mai no ho sabrem, perquè allò important és la relació mateixa i no pas els elements que hi estan relacionats.¹³ L'amor no és pròxim, no hi ha possibilitat de contacte, però, precisament, aquesta impossibilitat és el que l'enalteix; és un amor utòpic, en el sentit etimològic del terme:

*Lai es mos cors sitotz c'alhors
non a ni sima ni raitz,
et en dormen sotz cobertors
es lai ab lieis mos esperitz*¹⁴

«El meu cor és allà malgrat
no tingui ni cim ni arrel enlloc
i quan dormo sota la vànova
mon esperit és allà amb ella»

6. La identitat de l'emissor

Continuant en la recerca metafòrica, encara podem trobar una semblança pel que fa a la identitat de l'emissor. Ja hem comentat suara la feblesa de la identificació entre el trobador-compositor i la veu que canta, aquesta mena de «jo abstracte» de Jauss (1986); en paraules de Girolamo (1994), «el poeta que diu *jo* està fent referència a la seva experiència subjectiva només quant a experiència generalitzable».¹⁵ La publicitat de la cançó contrasta amb la intimitat del missatge al xat –fora del grup o sala compartida, MUT, IRC–, però el desdoblament pseudoesquizoide, del tipus «jo sóc un altre», es dona en ambdós casos. Si el poeta no és l'amant, aleshores l'amant és una ficció literària. L'amant del xat tampoc no és ell mateix, partint inicialment de la pèrdua del seu nom i l'adopció d'un sobrenom de fort component simbòlic (*nickname*), talment com un cavaller de Chrétien de Troyes. Això vol dir que l'amant no és sincer? No obligatòriament. Precisament A. Sánchez (1999) ha destacat que, com a espai d'anonimat, al

xat «allò íntim adquireix nivells increïbles de diafanitat expressiva, és una font *ad hoc* perquè psicoanalistes i estudiosos dels aspectes relatius a la conducta humana tinguin una deu inesgotable d'ensinistrament [...]. A diferència del que molts difonen, les comunicacions a la Xarxa són força sinceres»; d'altra banda, F.J. Tirado i A. Gálvez han apuntat les possibilitats terapèutiques que comporta el fet que a l'espai virtual un es mostri tal com voldria ser.

7. El canal que vehicula el missatge

El suport escrit del xat, que permet una certa elaboració del missatge que no és possible en l'espontaneïtat de l'oralitat o en l'explosió semiòtica del contacte visual, té el seu correlat en la forma raonada, pensada, potser escrita i tot, que el mateix trobador diu que té la seva poesia:

*Senes breu de perguamina
tramet lo vers, que chantam
en plana lengua romana
a-N Hugo Bru per Filhol*¹⁶

«Sense carta de pergami
envio el vers que cantem
en plana llengua romana
a Hug Bru a través de Fillol»

*Bos es lo vers, qu'anc no-i falhi,
e tot so que-i es ben esta;
e sel que de mi l'apenra
gart se no-l franha ni-l pessi*¹⁷

«Bo és el vers, en el que no he fallat,
i tot el que hi conté està bé
i el que de mi l'aprenqui
que miri de no trencar-lo ni partir-lo»

El llenguatge escrit del xat també és un llenguatge subjecte a determinades convencions estilístiques (encara que sembli el contrari) de les quals es podria fer una *Razó de xatejar*:

13. Bescós (2002): «En un medio virtual son más importantes las relaciones que las personas que entablan esas relaciones, o incluso yendo más allá, podríamos afirmar que las relaciones son las únicas que son importantes», cosa que no exclou el desig de la trobada: «q'en breu veia l'amor de loing», demana Rudel a Déu a *Lanqand li jorn son lonc en mai* (vers 39).

14. Versos 33 a 36 de *Pro ai del chan essenhadors*, de Jaufré Rudel.

15. Cal recordar aquí, novament, l'aportació de Victòria Cirlet en el sentit que Rudel, en realitat, expressa un «pelegrinatge interior», místic. Per a mantenir la metàfora dins aquesta lectura el «desdoblament pseudoesquizoide» es donaria en termes de «jo sóc un pelegrí interior, però faig d'enamorat». Hi ha cabuda per a alguna mena de misticisme, en el xat?, què busca, en realitat, l'amant virtual?

16. Versos 29 a 32 de *Quan lo rius de la fontana*, de Jaufré Rudel.

17. Versos 31 a 34 de *No sap cantar qui so non di*, de Jaufré Rudel.

*No sap cantar qui so non di,
ni vers trobar qui motz no fa,
ni conois de rima co-s va
si razo no enten en si*¹⁸

«No sap cantar qui no diu la tonada,
ni trobar versos qui no fa paraules
ni sap què és la rima
si no entén la raó»

Cal conèixer les convencions que permeten interpretar, per exemple, les emoticones, combinacions de signes ortogràfics (cometes, punts, parèntesis, claudàtors...) que, a manera d'onomatopeies gràfiques, reflecteixen els posats emocionals de les cares (tristesia, alegria, sorpresa...), però també altres convencions, com l'ús de les majúscules per a indicar que la frase es diu cridant o el significat d'algunes expressions pròpies del xat. Es tracta d'un llenguatge «relexicalitzat» en què «hom juga amb les lletres per a imitar la fonologia de les paraules, amb sufixos i prefixos, amb canvis consonàntics, composicions i simplificacions» (Imaña, 2003), o com diu Halliday (1986): «El xat és un mitjà alternatiu; per tant, es tracta d'una antisocietat que té el seu propi llenguatge [...]. La funció d'un llenguatge alternatiu és la de crear una realitat alternativa. Allò que distingeix un antillenguatge és que en si mateix és una entitat metafòrica i que, per tant, els modes d'expressió metafòrica són la norma».¹⁹

8. Conclusions

Evidentment (han passat prop de mil anys!) no podem obviar diferències evidents, com ara el paper distint que té la dona tant en l'acte comunicatiu trobadoresc com en la societat en general avui dia. També, des del punt de vista merament literari, l'absoluta absència d'aquesta motivació en el xat. El caràcter àulic de la poesia trobadoresca enfront de la proletarització cada cop més generalitzada del xat. La publicitat trobadoresca enfront de la intimitat de les finestres del xat...²⁰ Però trobar diferències en aquests dos àmbits no solament no té tant de mèrit, sinó que ens allunya encara més d'un món (el de la literatura romànica) al qual hauríem de viatjar més sovint, si més no per veure que les coses no han canviat tant.

Tal com hem exposat al títol, aquest treball és una aproximació en clau metafòrica, no pas un estudi aprofundit i contrastat d'ambdós termes de la comparació. L'ús de les fonts literàries per

al coneixement de les relacions humanes en una època determinada ja és un camp força explotat; la nostra intenció és proposar una nova línia de treball sociològic o antropològic de comparació entre el concepte d'amor rudelià i les noves formes de relació amorosa. Amor adúlter, pacte amorós, idealització platònica, distància geogràfica, identitat de l'emissor, suport escrit, convencions estilístiques... són alguns dels elements que ens permeten traçar una línia des de Jaufré Rudel fins als nostres dies.

Bibliografia

- AREA, M. (1998). «Ciberespacios sexuales. Erotismo y relaciones interpersonales en Internet». A: *Máster universitario de Sexualidad y relaciones interpersonales en adolescentes y jóvenes* (1998: Islas Canarias) [ponència en línia]. Universitat de Laguna.
<<http://webpages.ull.es/users/manarea/Documentos/sex-inter-net-master.PDF>>
- BESCÓS, V. (2002). *L'amor a la Xarxa: de l'amor platònic a l'amor virtual* [article en línia]. UOC.
<<http://www.uoc.edu/web/cat/art/uoc/bescos0502/bescos0502.html>>
- CHENAULT, B.G. (1998). «Developing personal and emotional relationships via computer-mediated communication». *CMC Magazine* [article en línia].
<<http://www.december.com/cmc/mag/1998/may/chenault.html>>
- CHIARINI, G. (1985). *Il Canzoniere di Jaufré Rudel*. Roma: Japadre.
- CHIDLEY, J. (1994). «Love connection». *Maclean's*. Núm. 107.
- CIRLOT, V. (1996). *Les cançons de l'amor de lluny de Jaufré Rudel*. Barcelona: Columna.
- DONATH, J.S. (1999). «Identity and deception in the virtual community». A: P. KOLLOCK i M. SMITH (ed.). *Communities in cyberspace*. Londres: Routledge.
- GIROLAMO, C. di (1994). *Els trobadors*. València: Alfons el Magnànim.
- HALLIDAY, M. (1986). *El lenguaje como semiótica social. La interpretación social del lenguaje y del significado*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica.
- IMAÑA, T.E. (2003). *La mediación tecnológica del chat como proceso comunicativo alterno en las relaciones humanas. Estudio de caso* [en línia].
<<http://www.sociedaddelainformacionycibercultura.org.mx/congreso/chat-IMA%D1A.doc>>

18. Versos 1 a 4 de *No sap cantar qui so non di*, de Jaufré Rudel.

19. Aquesta interpretació de Halliday la podem trobar a Imaña (2003).

20. La recerca de semblances i diferències partint d'una versió prèvia d'aquest article va ser un treball realitzat pels alumnes de l'assignatura Literatures romàniques medievals de la Universitat Oberta de Catalunya (2005-1). Aquest darrer paràgraf es deu a algunes de les valoracions aportades per aquests estudiants, als quals agraïxo enormement el seu interès i les aportacions al debat que es va generar.

JAUSS, H.R. (1986). *Experiencia estética y hermenéutica literaria*. Madrid: Taurus.

NÚÑEZ, F. (2001). «Internet, fàbrica de somnis. Claus per a la comprensió de la participació en fòrums i xats». *Digithum* [article en línia]. Núm. 3. UOC.

<<http://www.uoc.edu/humfil/articles/cat/nunez/nunez.html>>

RIQUER, M. de (1983). *Los trovadores*. Barcelona: Ariel. Vol. I.

ROCO, G. (2001). «Un estudio del establecimiento de relaciones íntimas mediadas por computador. El caso de IRC en Internet». *TEXTOS de la CiberSociedad* [article en línia]. Núm. 1.

<<http://www.cibersociedad.net/textos/articulo.php?art=25>>

SÁNCHEZ, A. (1999). «Atrapados en la red del amor». *etcétera* [article en línia].

<<http://etcetera.com.mx/int5.asp>>

SMOLOWE, J. (1994). «Intimate strangers». *Time*. Núm. 145 [Número especial: *Wellcome to Cyberspace*].

SPITZER, L. (1944). «L'amour lointain de Jaufré Rudel et le sens de la poésie des troubadours». A: L. SPITZER (1970). *Études de style*. París: Gallimard.

TIRADO, F.J.; GÁLVEZ, A. (2002). «Comunidades virtuales, ciborgs y redes socioéticas: nuevas formas para la interacción social». *Digithum* [article en línia]. Núm. 4. UOC.

<<http://www.uoc.edu/humfil/articles/esp/tiradogalvez0302/tiradogalvez0302.html>>

Pau Gerez Alum

Consultor de Literatures romàniques medievals de la UOC

pgerez@uoc.edu

Doctor en Filologia Romànica, doctorand en Història Medieval i màster en Direcció i gestió de centres docents per la Universitat de Barcelona. És professor de llengua i literatura catalanes a secundària, consultor de Literatures romàniques medievals a la Universitat Oberta de Catalunya i tutor de treballs finals de carrera en aquesta mateixa universitat.

La seva línia de recerca fonamental en l'actualitat està orientada a l'anàlisi de les condicions de vida de la societat baixmedieval catalana. Ha publicat diversos articles sobre aquest tema, com ara «La invasió de l'espai públic a la Girona baixmedieval», en la revista *Geocrítica* ([http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-146\(004\).htm](http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-146(004).htm)), i «Les notaries gironines al segle XIV», en la revista *Ius Fugit* del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC) (Saragossa, 2005).

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 de Creative Commons. Podeu copiar-la, distribuir-la i comunicar-la públicament sempre que n'especifiqueu l'autor i la revista on es publica (*Digithum*); no en feu un ús comercial; i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>.